

F 13338
#485
(19)
(20)
(21)

ANALYTICAE TRACTATIONIS
de Emptione venditione,

Disputatio prima.

DE EMPTIONIS
VENDITIONIS ETYMOLO-
giâ, variâ significatione, Definitione, di-
stinctionibus, & causâ efficiente.

*In Inclytâ Argentoratensium Academiâ, publici exercitiij
causâ proposita,*

à

PAVLO GRASECCIO I. V. D.

Respondente,

DANIELE FABINO EPPERIENSE,

Pannonio.

Bibliotheca

Disputabitur mense Novembri

ANNO CHRISTI. MDCII.

ANALYTICAE TRACTATIONIS
de Emptione Venditione,

DISPUTATIO PRIMA.

THESIS I.

Contractuum Iurisgentium, qui quidem solo consensu perfici dicuntur, quatuor tantum species recensentur; cum à Caio, in l. 2. ff. de oblig. & act. tum à Iustiniano, in titulo Institut. de obligat. ex consensu.

2. Et sunt etiam quatuor duntaxat hæ: Emptio Venditio: Locatio conductio: Societas: Mandatum: non plures, quemadmodum aliqui volunt.

3. Et si enim aliæ quoque conventiones solo consensu perfici dicuntur in Iure: veluti donatio quædam, in l. si quis argentum 35. C. de donation. Item constitutum, l. 1. ff. de pecun. constitut. §. de constituta. 9. Institut. de Action. Et promissio seu pollicitatio dotis, l. 6. & 1010 tit. C. de dotis promiss. & nuda pollicitat.

4. Tamen posteriores hæ conventiones, contractus non sunt: sed pacta tantum legitima; ad pariendam obligationem efficacem atque actionem confirmata demum, vel Iure Prætorio: qualis est conventio constitutæ pecuniæ d. l. 1. in princip. ff. de constitut. pecun. Vel à lege, principisve constitutione: cuiusmodi est pactum donationis legitimum. d. l. 35. C. de Donat. Dotis item pollicitatio: ad cuius perfectionem præter constitutionem Principis, factum quoque aliquod est necessarium: puta, ut nuptiæ sequantur. Sine his enim dotis promissio non consistit. l. 3. l. stipulationem ff. de Iure dotium. argum. l. pro oneribus. C. de tit.

5. Dicuntur autem prædicti quatuor Contractus consensu:

sensu fieri, non simpliciter & ideo: quasi alij sint quidam contractus aut obligationes; qui quævis absq; consensu contrahantur. Nemo quippe sine proprio suo consensu obligatur, *l. in omnibus rebus. & l. in omnibus negotijs. ff. de Oblig. & Action.*

6. Sed dicuntur consensu perfici, καὶ ἐξ ὧν & per excellentiam: scilicet quia ad sui perfectionem non, quemadmodum reliqui contractus, desiderant vel rei interuentum & præsentem traditionem; vel verba solennia: vel instrumenta siue scripturam. *l. 1. ff. de Verb. oblig. In princip. Institut. de literarum oblig. & l. 45. ff. de pactis.* Sed solo atq; nudo consensu de eo, de quo agitur, sunt contenti, *d. l. 2. ff. de Oblig. & Act. & d. tit. Institut. de Oblig. ex consensu.*

7. Ex his datur primus locus Emptioni Venditioni; propter magis frequentem vsum, & necessitatem in foro atq; conuersatione hominum: quamuis, ratione antiquitatis, cæteris possit videri posterior.

8. Omissis itaq; vel potius in aliud tempus reiectis reliquis, qui consensu perficiuntur contractibus: de Emptionis venditionis obligatione, quatuor insequentibus disputationibus agemus: & vt natura eius penitus cognoscatur, eam primùm, ex apodicticarum quæstionum atq; causarum generibus, inuestigabimus: inde eius accidentia perpendemus: tum inquiremus effectus: & tandem contraria adiungemus.

9. Quæstionum genera, quibus natura cuiusq; rei inuestigatur, quatuor sunt: *ἂν ᾖ, AN SIT: ἢ ᾖ, QUID SIT: ὅτι ᾖ, QVALIS SIT: & διότι ᾖ, QVAMOBREM sit.* *Arist. lib. 2. Poster. Analyt. cap. 1. §. 1.*

10. In Quæstione *ἂν ᾖ, AN SIT* contractus aliquis Emptionis Venditionis; non est quod diu immoremur: cum & Ius gentium cum demonstret: quod meritò omnibus

debet esse notum: *l. 1. §. 2. ff. de contrah. emptione, Et l. 5. ff. de Instit. & iure. & quotidiana experientia satis abundè declararet.*

DE ETYMOLOGIA.

11. Deuenitur ergo secundo loco ad Quæstionem τὴ ἐστὶ, Quid sit Emptio Venditio: ad quam non malè refertur etiam NOMINIS explicatio. ab Aristot. *lib. 2. Metaph. cap. 5. t. 19. & lib. 2. Post. Anal. cap. 3. t. 2. & cap. 10. t. 9.* vt quæ rem quoq; aliquo modo definit ἐν πλάτει & vocum varias significationes elicit: atq; sic ambiguitates tollit.

12. Hæc nominis explicatio, fit NOTATIONIS & λεξιμασίας significatione.

13. Noratio vocabuli EMPTIONIS, est; vel à Græco verbo ἐνέμω, quod emere significat; paucis scilicet literis contractis. Vel à Pronomine ἐμὸς, id est, meus: quasi emere sit è meo tuum facere: quemadmodū Connano placet, *lib. 7. Comm. 1. C. cap. 6. no. 1.* Et Donello *Comment. 1. C. lib. 13. c. 1.* Quod nimirum Emptoris intentio hæc sit: vt pecuniâ pro re traditâ velit rem eam suam facere, quantum in se est; & Venditor velit Emptori alienare: *arg. l. pen. §. ult. ff. h. t.* Sed hæc posterior deriuatio videtur remotior esse: & mutuò propriè conuenire.

14. VENDITIONIS verò & VENDENDI verbum compositum est à venum & do, vt Grammatici notant: vt sit vendere seu venundare, quasi venum aut venale dare, hoc est, facere, quo ab eo, qui tradit, aut traditurus est, res exeat: & veniat ad eum, cui traditur; idq; ex eadem venditoris intentione, *iuxta d. l. pen. §. ult. ff. h. t.*

15. Ex quo etiam res, quæ ex hoc contractu traditur, venum ire dicitur, vel vno verbo venire, quod venum eat ad Emptorem.

DE VARIA

DE VARIA SIGNIFICATIONE.

16. Significatio vocum Emptionis Venditionis, multiplex est & varia. Nam extra vsum iuris, antiqui EMERE dixerunt, pro accipere siue sumere; auctore Festo & Erasmo: qui in *lib. 6. Apophsegmat.* de Phoenicide quodam recenset: quod, cum apponeret pisces in conuiuio, sed ijs duntaxat, qui symbolum dedissent, dixerit: mare quidem esse commune: sed pisces in eo natos, eorum qui emissent, hoc est, accepissent seu occupassent.

17. Similiter VENDERE, Latini accipiunt pro dare vel facere: veluti fumum vendere. & nugas vendere.

18. In vso iuris, triplex ferè harum vocum est significatio, lata, minus lata, & stricta siue propria.

19. In LATA appellatione, Emptionis nomen, ex Lege XII. Tab. ad omnem alienationem refertur: iuxta Pomponium in *l. Statu liberi 29. §. 1. circa fin. ff. de Statu lib. l. sicut. §. venditionis 11. ff. quibus mod. pign. vel hyp. solu.* vbi ad legatum quoq; trahitur. & in *fin. tit. de Controuersia inter dominum & Emptorem feudi, in vsibus feud. Alciat. lib. 3. traq. py. cap. 22. Varro lib. 2. de re rustica cap. 10.* vbi in Emptionibus, hoc est, alienationibus, dominium legitimum, sex ferè res perficere ait.

20. Hinc nullus ferè olim translatus titulus fuit, cui non adhiberetur Emptio ciuilis, interueniente libripende, ære & librâ. *§. sed ut nihil antiquitatis. Institut. de Testam. Plinius lib. 33. histor. natur. cap. 3. & passim in Iure.*

21. MINVS LATE, propter magnam adfinitatem huius contractus, quam habet cum Locatione conductione; de qua in *l. 2. ff. locati:* Emptionis vocabulum, interdum pro Locationis conductionis contractu accipitur. *l. 21. ff. de annis legatis:* vbi Emptores fructus pro conductoribus di-

CUNTI: quemadmodum recte Cuiacio placet lib. 9. obs. 15. contra
Iohan. Robertum lib. 1. animad. c. 9.

22. Sic enim & Festus in verbo **VENDITIONIS**, & verbo
REDEMPTORES, bonorum locationes, olim venditio-
nes dictas fuisse testatur. Et Hyginus lib. 2. de limitibus: man-
cipibus ementibus dixit, pro conducentibus in singulos
annos. Et Cicero in *Verrina* emere dixit decumas & vecti-
galia, hoc est, conducere & redimere à populo.

23. In **STRICTA** & propria sua significatione Emptionis
venditionis nomen, specialem, à reliquis distinctum, & ta-
lem contractum denotat, qui mercis & pretij conuentio-
ne perficitur *l. 1. & tot. tit. ff. de contr. empt.*

24. Atq; in hoc significato acceptum intelligitur hoc
nomen, cum in conuentionibus hominum, vsq; loquen-
di communi, iuxta *l. si quis fundum. 37. ff. d. tit.* tum in sta-
tutis, atq; nouis constitutionibus, teste Baldo ad *l. cum hi.*
§. si cui. ff. de transact. & ad l. voluntas. ff. de Fidei commiss.

25. Sed & hæc ipsa vocabula duo Emptionis Venditionis,
emendi vendendi, & personas distinctas, & actiones sepa-
ratas, & facta diuersa significant: non eadem.

26. Alius enim est Emptor, alius Venditor: alia Emptio,
alia venditio: aliud emere, aliud vendere: quemadmodum
& aliud pretium est, aliud merx. *l. 1. §. 1. in fine ff. de contr.*
empt. l. 1. in princ. ff. de rer. permut.

27. Emptor, emere, & ex empto agere dicitur: qui preti-
um dare debet pro merce. *l. sciendum. §. emptorem. ff. de*
Ædilit. Edicto.

28. Venditor vicissim, vendere, & ex vendito agere dici-
tur: qui mercem siue rem pro pretio tradere debet. *l. ex em-*
pto §. 2. ff. de Action. empti.

29. Et nunquam vendere, propriè est emere: nunquam
venditor, idem est emptor: nunquam venditio, est emptio.

aut

aut contra d. l. 1. §. 1. in fin. ff. de contr. empt. d. l. 1. in pr. ff. de
rer. permitt. Quia hæc duo sunt relata, natura inter se di-
stincta: sicut Pater à filio, filius à Patre.

30 Interim tamen ambo vocabula Emptionis & vendi-
tionis, vnicum tantum contractum constituunt: vt rectè
Donellus tradit, lib. 13. comm. l. C. cap. 1. non duos distin-
ctos & separatos; Vnum Emptionis; alterum venditio-
nis, pro vt alij voluerunt.

31. Hæc ipsa contractus huius vnitas effecit: vt veteres lu-
reconsulti primùm in Emptione venditione, appellationi-
bus hisce promiscuè vterentur: & vendere dicerent pro
emere. Iulianus in l. qui fundum 7. §. qui bona. ff. pro Empto-
re. Paulus in l. si emptione 34. ff. de contr. empt. Et vice ver-
sa, emere, pro vendere. l. i. C. si seruus ex sero se emi man-
daueris. l. 19. ff. de contr. empt.

32. Deinde etiam, vt ipsa actionum Empti & Venditi no-
mina sæpè inter se confunderent: & vel ex Empto actio-
nem dicerent, pro actione ex vendito. in l. Iulianus §. si pro-
curator. ff. de act. empt. d. l. vn. C. si seruus ex sero. Vel è con-
tra ex vendito actionem, pro actione ex empto, in l. si cura-
tor §. si fundus. l. sed hoc nomine 26. ff. de Euiction. lex conuen-
tione 11. C. de pactis.

33. Adèd, vt si totum vellent contractum intelligi, suffice-
ret illis, vel emptionem solam dicere, vel solam venditio-
nem. Quia, vt dictum, hæc duo sunt relata: quorum vno
posito, alterum necessario intelligitur: iuxta Connanum
lib. 7. comm. l. C. cap. 6. no. 2.

34. Pro his tamen emendi vendendi vocibus, vsurpant
& substituunt Iureconsulti, alias nonnunquam: & pro
vendere, distrahere dicunt. tot. tit. ff. de distract. pign. Pro
emere, dicunt mercari. l. mercalem C. de condict. ob turp. caus.
item parare aut comparare. l. empti. l. inuitum. & l. in ven-
dendis.

gentis. C. de contr. empt. l. multum. C. si quis alteri vel sibi.

35. Quamuis aliàs parare, generalius sit: & inter emptum & paratum hoc intersit, quod in empto, paratum insit: in parato, non continuo emptum contineatur: teste VI-
piano in l. si quid 47. §. inter ff. de legat. 3.

36. Hæc de Definitione & explicatione nominis Em-
ptionis venditionis: sequitur Definitio Rei.

DE DEFINITIONE.

37. Definiri potest Emptio venditio, contractus Iurigen-
tium nominatus, bonæ fidei, quo solo consensu id agitur:
vt pro certo pretio Venditori dando, merx seu res venalis
ita Emptori tradatur: vt eam ei habere liceat: arg. princ. In-
stitut. de Empt. vendit. & l. 11. ff. de Act. empti.

38. CONTRACTVS dico: quia conuentio Emptionis
non nuda est: sed causam atq; negocium civile continet,
hoc est, tale, vt quid detur, aut fiat, quo alter alteri obliga-
tur, quæ causa, quodq; negocium civile, contractum facit
per l. 7. §. sed etsi 2. & §. 4. ff. de pactis.

39. NOMINATVS dico: quia est ex genere earū conuen-
tionum, quæ suo nomine generali, puta, conuentionis
non constant: sed transeunt in proprium nomen contra-
ctus. d. l. 7. §. 1. ff. de Pactis.

40. IURISGENTIVM dico: quia & originem, & causam
primam habet à Iure gentium, non à Iure civili; nisi per
comprobationem. d. l. 7. in pr. & l. 5. ff. de Iust. & Iure.

41. QVO SOLO CONSENSU ID AGITVR, dico:
propter causam proximam; quæ perficit hunc contractū,
nempe solus consensus, citra rei traditionem, verborum,
aut literarum interuentionem: in princ. Institut. de oblig.
ex consensu li. §. 2. ff. h. t.

42. Dico, VT PRO PRETIO CERTO: quia in pretio certo maxima Essentia Emptionis consistit: & sine eo nulla est. §. *pretium autem. Institut. h. t. l. 2. §. 1. l. 36. l. 55 ff. de Contr. empt. l. 3. l. 8. l. 11. in pr. C. d. tit.* Dicitur autem pretium, cuius summa siue Quantitas definitur. *l. certum est, 6. ff. de rebus cred.*

43. Dico, VENDITORI DANDO: quia Emptor, pecuniæ dominum, venditorem facere tenetur. *l. ex empto. 11. §. 2. ff. de Act. emp. & l. 1. in princ. ff. de Rerum permut.* Est enim dare, propriè dominium transferre. *l. non videntur data. ff. de Reg. Iur.*

44. Dico, MERX seu RES VENALIS: quia in hoc contractu talis res interuenire debet, quæ est in commercio. *l. 4. l. 6. in princ. l. 34. §. omnium. & l. 62. ff. de contr. empt. vt sine quâ emptio intelligi non potest. l. 8. in pr. ff. de tit.*

45. Dico, EMPTORI TRADATVR: quia ex parte Vendoris, nuda traditio sufficit mercis, nec dominij translatio est necessaria. *d. l. 11. §. 2. l. seruus 30. in fine. ff. de act. empti. l. 25. ff. de contr. empt.* dum modò euictio præstetur. *d. §. 2.* Quamuis, si mercis dominus est venditor, emptorem quoque dominum facit. *d. l. 11. §. 2.* Huc vsq; de quæstione secundâ. *¶ In est, quid sit.*

DE DISTINCTIONIBVS.

46. Tertium quæstionis Genus, est *tri est*: QUALIS SIT Emptio venditio: ad quam referri solent Diuisiones & distinctiones rei, de qua quæritur.

47. Et quidem vera atq; propria Emptio hodiè secundum Essentiam suam, diuisionem nullam recipit: sed omnis Emptio, suâ naturâ & substantiâ, vniformis

B

est: atq;

est: atq; nudo consensu perficitur: qualis est ea, quæ modo est definita.

48. Nam obsoleta est illa species Emptionis ciuilis, quæ mancipatio dicebatur: & fiebat non nudo consensu, sed verbis solennibus per æs & libram, interueniente libripende, & quinque testibus præsentibus: & eo qui mancipio accipiebat, hæc verba dicente: *Hanc ego rem ex jure Quiritum meam esse aio: eaq; mihi empta est hoc ære*: deinde ære percutiente libram, id æs dabat ei, à quo mancipio accipiebat, quasi pretij loco: de quâ apud Vlpianum. in *Fragment. Instit. cap. 19.* & Boëtiū in *Topiciis Ciceronis.*

49. Et consequenter, vetus quoq; diuisio Emptionis, in eam quæ Iurispergentium est, & ciuilem, sublata est.

50. Imò vetus illa ciuilis Emptio, quia sine pretio vero fiebat, propria & vera species Emptionis non erat. Et propterea imaginaria quoq; dicebatur, in §. *sed ut nihil antiquitatis. Institut. de Testament.*

51. Ab Accidentibus, variæ distinctiones Emptionis venditionis, passim ex Iure peti possunt: quæ diuersos quoq; Effectus suis generibus tribuunt.

52. Primum enim distinguitur Emptio in eam: quæ in, vel sine scripturâ perficitur, in *princ. Instit. h. t. l. 2. ff. eod. & l. contractus, C. de fide Instrum.*

53. Sine scriptis perfici dicitur illa Emptio; ad quam solus consensus sufficit: nec ad eius perfectionem scriptura est necessaria. *dd. ll.*

54. In scriptis vel cum scriptura Emptio hîc perfici dicitur, non ea, super quâ vel memoriæ, vel probationis gratia, scriptura conficitur: quemadmodum non in hoc tantum contractu: sed in alijs quoque actibus fieri videmus.

ss. Quia

55. Quia eiusmodi scripturæ seu instrumenta, super contractibus initis confecta, non perficere actus atq; contractus: sed probationis duntaxat gratia extrinsecus accedere dicuntur. *in l. 4. ff. de pignoribus. & l. 4. ff. de fide instrum.*

56. Sed in scriptis hîc perfici dicitur Emptio illa, in qua nominatim hoc est actû inter contrahentes: vt non aliter rata sit Emptio, quàm si de eo quod geritur, scriptura in mundû redacta: & vel subscriptionibus partium confirmata, vel, si per tabellionem res agitur, ab ipso completa: & ad extremum, partibus approbata fuerit, *d. l. contractus. C. de fide instrum.*

57. Interim scripturam hanc, nouam, & à superiore specie distinctam Emptionem constituere negamus.

58. Pactum enim de scripturâ conficiendâ, etiam in continenti adiectum contractui, format quidem, siue informat contractum: sed contractus nouam speciem non constituit. *arg. l. 7. Quinimo, ff. de Pactis.*

59. Secundo distinguitur Emptio in eam, quæ contrahitur inter præsentés; & eam, quæ fit inter absentes per nuncium, vel per epistolam, *l. 1. in fine ff. h. tit. de contr. empt.*

60. Tertiò distinguitur in puram, & non puram.

61. Pura Emptio vocatur: quæ contrahitur purè & simpliciter, sine conditionis aut diei adiectione.

62. Non pura appellatur: quæ contracta est, vel in diem, vel sub conditione. *l. cum ab eo. 41. & l. fin. ff. de contr. empt.*

63. In diem contracta Emptio distinguitur iterum tripliciter: puta in eam quæ contracta est, vel in diem simpliciter, vel ad diem, vel ex die. *d. l. ult.* Sed de horum accidentium omniû affectionibus, pluribus infra in capite Accidentium agemus,

64. Et sic explicatum est, Quæstionum Genus tertium, *tri est*: Qualis sit Emptio.

DE CAUSA EFFICIENTE
vniuersali, seu remotâ.

65. Superest postremum Quæstionum Genus, *diota est*: QVAMOBREM SIT Emptio venditio: id quod explanant causæ, quæ in constitutione rei interueniunt: & certam firmamq; eius nobis scientiam suppeditant: nempe hæ quatuor: Efficiens, Materialis, Formalis, & Finalis: teste *Aristot. lib. 1. Poster. Anal. cap. 2. t. 5. & lib. 2. cap. 11. t. 11.*

66. EFFICIENTEM CAUSAM quod attinet primo loco: cum ea duplex sit; alia vniuersalis seu remota; alia particularis seu proxima; iuxta *Aristot. lib. 2. Phys. cap. 3. t. 32.* vtraq; meritò in considerationem venire debet.

67. VNIVERSALIS ergo seu REMOTA Emptionis venditionis causa Efficiens est Ius: non quidem Naturale, vt quo omnia communia sunt, nec meum à tuo distinguitur: *arg. l. 5. ff. de Iustit. & jure: in verbis dominia distincta, & ibi Dd.* sed partim gentium, partim ciuile: pro diuersa consideratione vel inuentionis, vel approbationis huius contractus.

68. Inuentionis atq; originis ratione, & sic primariò, causa Efficiens remota Emptionis, rectè constituitur Ius gentium *in l. 1. §. est autem Emptio. ff. h. t. de contr. empt. l. ex hoc Iure s. ff. de Iustit. & jure. l. 7. §. 1. ff. de Pactis.*

69. Et quidem Ius gentium solùm, & in vniuersum ratione totius contractus: quemadmodum rectè statuit *Bartol. in l. 1. ff. h. tit. de contr. empt. Baldus in Rubr. C. cod. Antonius de Burgos. in Rubr. de Emptione n. 12. & pleriq; alij,*

68. Cum

70. Cum quia passim in Iure, simpliciter Iuri gentium adscribitur: nusquam origo eius refertur ex parte Iurigentium: ex parte Iuri civili. *dd. ll.*

71. Tum quia non apud Romanos tantum; sed omnes gentes, Emptio fuit usitata. Vnde apud Hebræos Abraham quadringentos siclos probatæ monetæ dedisse scribitur pro agro apud Chaldæos. *Genes. cap. 23. ver. 16.*

72. Deniq; quia Paulus I. C. hunc ipsum contractum Emptionis, iam à permutatione distinctum pretij inuentione, Iurigentium attribuit simpliciter *in l. 1. §. 2. ff. de contr. empt.*

73. Perperam verò ratione pretij postea inuenti, origo Emptionis adscribitur etiam Iuri civili à Glossa *in l. eas obligationes §. in verbis, pro dote. ff. de capite minut.*

74. Quia pretij siue nummi atq; pecuniæ origo, non rectè Iuri civili tribuitur, *in d. glossa l. 8. & ab alijs, ut Steph. Forcat. Necymant. Dialog. 48. n. 2.* sed rectius Iurigentium ab Aristot. *lib. 1. Polit. cap. 6. & lib. 5. Ethic. cap. 5.*

75. Affirmationis siue confirmationis ratione, non malè causa efficiens remota Emptionis, constitui secundariò potest aliquo modo Ius civile: maximè propter obligationes, quæ inde promaneant: quæq; licet Iure gentium introductæ sint: tamen, quia Iure civili comprobata sunt, simpliciter civiles dicuntur in Iure: ratione intellige probationis. *§. 1. vers. civiles sunt. Instit. de Obligat.*

76. Indicat hoc etiam AEdilitium Edictum de Emptione à Prætore introductum. *tot. tit. ff. & C. de AEdilit. Edicto.* & Formula de dolo malo in Emptione ab Aquilo Gallo prodita: teste Cicerone *lib. 3. Offic. notat Ludouicus Charondas περαιων lib. 3. cap. 11.* Et hæc de Efficiente causâ remotâ seu vniuersali.

DE CAUSA EFFICIENTE PARTICV-
lari seu proximâ,

77. Particularis seu proxima causa Efficiens Emptionis venditionis, constituitur à nobis CONSENSVS EMENTIS ET VIDENTIS. *l. 1. in fine & l. 9. ff. de contr. empt.*

78. Et quidem consensus solus, citra vel rei traditionem, vel verborum solennitatem, vel scripturæ interventionem : ita vt sufficiat eos, qui negotium hoc gerunt, consentire : vt loquitur Iustinianus *in tit. Instit. de Obligat. ex consensu.*

79. Vnde inter absentes quoq; contrahi emptio potest, & per nuncium, & per epistolam. *d. l. 1. in fine. §. 2. ff. de contr. Empt.*

80. Consensus verò hic in Emptione venditione interuenire debet, ritè atq; legitimè : tam in substantiâ huius contractus; quàm in modo interponendi : atque in substantiâ cum integrâ totius contractus generatim; tû qualibet eius parte sigillatim.

81. In Integra substantia contractus huius rectè vt interueniat hic consensus; duo sunt necessaria.

82. VNVM : vt is sit in vnam eandemq; causam, Emptionis scilicet, hoc est, vt vterq; contrahentium hoc agat : Emptor quidem, vt rem velit emptam sibi : Venditor verò, vt sibi venditam velit. *l. in venditionibus. §. in princ. in verbis, siue in ipsâ emptione dissentient. ff. h. t. de contr. empt.*

83. Si igitur vnus rem velit, aut putet se habere ex causâ Emptionis, alter tradat ex causâ donationis, aut vicissim : neq; Emptio erit, neq; donatio. *l. 18. ff. de Reb. credit.*

84. Non donatio : quia aliâ opinione emptæ est res :
vt loqui-

ut loquitur Vlpianus *in d. l. 18.* vbi glossa ea, quæ de consensu circa causam in contractu mutui, commodati & depositi, ibi dicuntur, rectè ad hunc quoq; Emptionis contractum refert, *iuxta d. l. 8. in princ. ff. hoc tit.*

85. ALTERVM in consensu integræ Substantiæ contractus necessarium est: ut is sit in contractum præsentem siue in præsens celebrandum; non in futurum.

86. Promissio namque de vendendo, hunc contractum non inducit: etiamsi ab altero acceptetur promissio. Eò, quod promissio de contrahendo, non est ille ipse contractus, qui promittitur: sed contractus sequens postea, potius illam promissionem priorem tollit, *ut ait Bartolus ad l. 15. ff. si certum petas. & comm. DD. ad l. si pupillus. ff. ad l. Falcidiam.*

87. Quia, etsi emptio solo consensu peragitur: tamen eo ipso quando peragitur solo consensu, Emptio perfici debet.

88. Aliud enim est rem vendi, aut venditam esse, aliud rem venditam iri: illud negotium facit præsens, & perfectum: hoc futurum, & perficiendum.

89. Præterea illa de vendendo promissio, siquidem simplicinudoq; pacto facta est, nihil iuris acceptanti parit: siquidem ex nudo pacto actio non nascitur. *l. 7. §. 4. & 5. l. 45. ff. & l. legem 10. C. de Pactis.*

90. Si verò facta est stipulatione: contractum quidem efficit: verum non Emptionis venditionis: sed stipulationis: qui à venditione differt.

91. Hinc primò non consistit eorum opinio: qui promissione de vendendo factâ, statuunt stipulatorem cogere posse promissorem: ut non tantum venditionem sibi promissam perficiat: sed faciat id etiam iusto pretio, hoc est, eo, quod bonus vir, & ipse iudex æstimabit & taxabit.

92. Non deinde illorum, cuius post alios Iason mentionem facit in *l. unica, no. 7. ff. de estim. act.* quod is, qui semel exposuit rem aliquam vendibilem, si ipsum fortè postea poeniteat, cogi tamen possit etiam inuitus eam vendere: eiq; pretium, secundum arbitrium boni viri & iudicis, aestimetur.

93. Sola enim voluntas de Vendendo, & expositio mercium, obligationem & coactionem in se non habet.

94. Sed quid si promissio de Vendendo non in nudis pacti aut stipulationis terminis maneat: sed eam sequatur traditio rei eius, cuius venditio est promissa: questio oritur: vtrum dominium eius rei transeat ad eum cui promissio & traditio rei facta est, nec ne?

95. Bartholomæus Socinus quidem, ad *l. si ante ff. Solutio matrimonio; & Cos. 170. vol. 2.* putat dominium transferri: ductus arg. *l. dotis fructuum. 7. in fin. & l. seq. ff. de jure dot. l. sub conditione. ff. de Solution, & l. multum. 6. in fin. C. si quis alteri vel sibi.*

96. E contra Iason in *d. l. si ante. & consil. 117. vol. 1.* statuit, dominium hoc casu non transire per traditionem: quæ etiam sententia vera est: & rationes firmissimas habet.

97. Primum, quia huiusmodi traditio, secuta promissionem de vendendo, causam nullam habet atq; titulum iustum transferendi dominium: siquidem nuda traditio, nunquam transfert dominium: sed ita si venditio, aut aliqua iusta causa præcesserit: propter quam traditio sequatur. *l. 31. ff. de acquir. rer. dom.*

98. Deinde, quia etiam verisimile non est, eam fuisse mentem contrahentium: vt prius voluerint alienare rem, quàm sit vendita.

99. Tertiò, quia etiam ex titulo Venditionis tradi-

tione factâ, non tam facillè transit dominium : sed pretium solutum esse debet : vel de eo Emptori satisfactum vel fides de pretio habita. *§. venditæ 42. Inst. de Rerum diuis.*

100. Et hæc de consensu, quatenus is consideratur, & versatur generatim, in totâ substantiâ contractus Venditionis: videndum modò de singulis eius partibus.

101. Partes substantiales Emptionis, in quibus consideratur & versatur hic consensus sunt: vel personæ contrahentes: vel merx, siue res venalis: vel pretium.

102. IN PERSONIS, duas qualitates hic consensus habere debet. Prima est: vt in vtriusq; contrahentis persona is insit. In omnibus enim rebus, quæ dominium transferunt, concurrat, oportet affectus, ex vtraq; parte contrahentium. *l. 55. ff. de Oblig. & Action.*

103. Altera est: vt insit is in solis contrahentium, hoc est, ementis & vendentis personis: easq; non egrediatur.

104. Ex quo duo consequuntur: Vnum, quod non debeat hic consensus à contrahentibus conferri in voluntatem aliorum, etiam non domini: arg. *l. 7. in pr. ff. de Contr. Empt.*

105. Alterum: quod in hoc contractu solùm inspicendum sit: quid senserint illi ipsi, qui contraxerunt: puta Emptor & Venditor, non etiam quid fortè intellexerint hi, quibus ex eo contractu actio acquiritur. *l. in huiusmodi 12. ff. d. 1. & l. cum mancipium. 51. ff. de AEdictio edicto.*

106. IN MERCE consensus esse dicitur inter contrahentes, cum Emptor & Venditor in re emendâ & vendendâ consentiunt: & eam rem, quam Emptor se vendere intelligit, eandem quoq; emere velit & intelligat Emptor. Qui etiam consensus in re, siue merce valde est necessarius.

107. Nam non tantum in omnibus alijs negocijs contrahendis: sed speciatim etiam in Emptione & Venditione, si error aliquis interuenerit, nihil valet, quod actum est. *l. in omnibus 57. ff. de Oblig. & Action. l. in venditionibus 9. ff. de contr. empt.*

108. Quia consensui nihil tam est contrarium, quam error & dissensus. *l. si per errorem 15. ff. de iurisd. om. iud. & l. 2. ff. de iudicijs.*

109. Quâ tamen in re accuratius paulo distinguendum est. Hic enim dissensus siue error circa rem interuenit, aut in nomine, aut in corpore siue specie, aut in sexu, aut in materiâ siue qualitate atq; Substantiâ rei.

110. IN NOMINE; cum Emptor & Venditor in idem corpus consentiunt: sed diuersum ei corpori nomen tribuunt; verbi causa, cum venditor Titio vendit fundum Cornelianum; quem Emptor putat nominari Sempronianum.

Doie.
111. Et hic error Nominis ad impediendam emptionem nihil facit, cum de corpore rei constet, *inquit Iul. in d. l. 9. §. 1. ff. de contr. empt.*

112. Quia error aut dissensus in nomine, vbi de re constat, neq; Emptori, neq; Venditori nocet: sed consensum in rei Substantiâ retinet.

Corpore
113. IN CORPORE siue SPECIE REI dissensus vel error dicitur, cum de aliâ re Emptor sentit, de aliâ venditor: vt si ego fundum me emere Cornelianum putarem, te vendere Sempronianum existimares.

114. Et hic error vitiat emptionem, eamq; nullam facit *d. l. 9. in pr. h. t.* Quia is nocet vel Emptori vel venditori: & quia interest Emptoris hanc rem habere, quam emere voluit, & putauit: non aliam.

115. IN SEXU error est: cum contrahentes in corpore quidem.

re quidem eodem consentiunt: sed tamen in sexu hominis est erratum: puta si ego mulierem vendam: tu puerum te emere existimas. Hic sanè error Emptionem nullam facit. *l. alioquin 11. §. ff. de contr. empt.*

116. Secus est: si dissensus atq; error aliquis fuerit in qualitate tantum aliqua homini accidente: veluti si quis virginem se emere putasset, quæ erat mulier. Ille enim error non vitiat emptionem ipso iure. *d. l. 11. §. 1. ff. d. t.*

117. Si tamen Emptor empturus non fuisset, si mulierem esse sciisset: ex æquo & bono datur ei actio aduersus venditorem scientem, ad rescindendam venditionem. *l. ex Empto. §. si quis virginem. ff. de action. empti.*

118. Error atq; dissensus in MATERIA dicitur: cum in corpore quidem consentiunt contrahentes: sed in corporis illius Materia, hoc est, Substantiâ atque qualitate, error vel dissensus interuenit; puta si æs pro auro, plumbum pro argento venit. *l. 9. §. 2. ff. de contr. empt. l. 14. ff. eod.*

119. Vbi sciendum, primùm hæc tria vocabula, Materiam, Substantiam & Qualitatem, pro iisdem, in hac quæstione, ICos accipere: vt patet ex *l. in venditionibus. 9. ff. h. t. vbi Substantia & Materia pro eodem sumuntur: ex l. quid tamen 14. d. t. vbi Qualitas & Materia: & in l. sterilis. §. quamuis ff. de Action. Empti.* XB

120. Deinde errorem hunc interuenire, vel ex parte vnus tantum contrahentis: vt si venditor sciens veneat æs pro auro. Vel ex parte vtriusq; contrahentis: vt puta si & ego me vendere aurum putarem, & tu emere; cum æs esset. *l. 34. §. l. 49 in fine. ff. de contr. empt.*

121. Hic verò error in materia rei seu qualitate: vtrum vitiet emptionem, hoc est, statim eam nullam reddat: non vsq; quaq; conuenit inter ICos. C 2

*Error in materia
q. tte.*

122. Marcellus enim non vitare emptionem putat: quoniam in corpus consensus sit. *d. l. 9. §. inde queritur. 2. ff. h. t.*

123. Vlpianus è contra statuit; hunc errorem in Materia, Substantiâ, seu Qualitate rei, eodem modo vitare emptionem: quemadmodum error aut dissensus in corpore. Quæ etiam sententia vera est: & approbata à Triboniano & Iustiniano *in d. l. 9. §. 2. h. t.*

124. Ratio est, quia vix fieri potest: vt reuerâ consentiatur in corpus: cum non consentitur in materiâ corporis, ait Vlpian. *in l. 11. in pr. h. t.*

125. Interim decepto datur actio ex Empto vendito: in id, quod interest. *l. 45. ff. de contr. empt. l. 21. §. 1. ff. de action. empti.*

126. Hæc tamen regula atq; sententia Vlpiani, vt error in Materiâ vitiet Emptionem: ita primum accipienda est: si scilicet in materiâ erretur, quæ toto genere sit diuersa ab ea, quæ putatur.

127. Puta si æs veneat pro auro: plumbum pro argento: embamma, hoc est, intinctus pro vino *d. l. 9. §. 2. & d. l. 14. ff. de contr. empt. Mensa auro cooperta, pro solido auro. l. 41. in fin. ff. eod.*

128. Non etiam si in Materiâ erratur: quæ toto genere non est diuersa: sed tantum species vna melior est alterâ; aut corpus sit eiusmodi, vt ex diuersis materijs sit conflatum: in quarum alteram consensus interponatur.

129. Vt si aurum deterius veneat pro purissimo, & obrizato. *l. 10. ff. de contr. empt. vinum acetosum, pro generoso. d. l. 9. §. 2. ff. eod. inauratum aliquid, pro puro auro. l. 14. ff. de tir.*

130. Hic

130. Hic enim error Emptionem non vitiat: sed consistere permittit. *d. l. 9. §. 2. & l. quid tamen 14. ff. de contr. empt.*

131. Deinde intelligenda est hæc Regula, de errore atq; dissensu, circa rem principalem: de quâ emendâ & vendendâ agitur: non etiam de errore circa ea, quæ in emptione rei principali accedunt.

132. Nam circa ea dissensus aut error non vitiat Emptionem. *l. si in Emptione 34. in pr. ff. h. t. l. 44. ff. de AEdil. edicto:* vbi si in Emptione fundi dictum sit, accedere Stichum seruum: neq; intelligatur, quis ex pluribus accefferit: cum de alio Emptor, de alio Venditor senserit: nihilominus fundi venditio valere dicitur.

133. In PRETIUM consensus quoque in Emptione Venditione necessarius est: qui rectè interuenisse dicitur tùm; cùm ex utrâq; parte inter Emptorem & Venditorem conuenit: quo pretio Venditor rem venditam, & Emptor emptam habere velit: de quo antequam conueniat, aut si conuenire nequeat, nihil actu emptum intelligitur: quia pretij definitio & conuentio, est de Substantiâ emptionis.

134. Sed si pretium, quod Venditor putauit, minus est illo, quod Emptor putauit: an consistet Emptio?

135. Quibusdam videtur, quod non consistat: quia sicut incertitudo pretij in toto, vitiat totum contractum. *l. in vendentis. C. h. t.* ita debeat vitiares in parte quoque. *l. quæ de tota. ff. de R. V.* cò quod contractus non potest pro parte valere. *l. cum duo ff. de in diem dictione, & l. triticum. 94. ff. de V. O.*

136. Accursius tamen in *l. in venditionibus ff. h. t.* in verbis, *in pretio*, vult consistere hanc venditionem, quia si minori pretio concluso.

137. Idq; rectè: cùm propter similitudinem Emptionis Venditionis cum Locatione: propter quam ab una ad alteram argumentari licet: maximè in ijs, in quibus eadem est vtriusq; ratio. *l. 2. ff. Locati.*

138. In Locatione autem receptum est: vt rectè contracta censeatur: etiam eâ mercede, quam Locator voluit; etsi minor sit, quàm illa; quâ alter se conducere putauit *l. si decem. 52. ff. locati.*

139. Tùm quia maior summa inest minori: vt sic Emptor in minus quoq; pretium venditoris consensisse, negari non possit: vt docet Mudæus *in d. l. 9. ff. h. r.*

140. Et hæc de consensu, quatenus is circa Substantiam contractus, vel totam, vel partem eius intelligitur: videndum iam de modo eiusdem interponendi.

141. MODVS INTERPONENDI hic esse debet: vt consensus iste in interponendo sit liber: sit verus: & sit clarus atq; perspicuus.

Consensus.

142. LIBER CONSENSVS contrahentium in Emptione dicitur, cum & Emptor & Venditor ad hunc contractum volens accedit, non coactus & inuitus. Consensus enim nisi liber sit, nihil operatur: & ab inuitis factus, nullius est momenti. *l. nec quasi. 70. ff. de R. V.*

143. Hæc libertas consistit in tribus. Primùm, vt ac inuitus quisquam, emere vendere cogatur. *l. inuitum 11. C. h. r. l. 16. C. de Iure deliberandi.*

144. Sed hoc ita est accipiendum: nisi iusta aliqua subsit ratio: propter quam iure cogi quis possit: cuiusmodi iustæ causæ reperiuntur hæc potissimum.

145. I. Voluntas atq; coactio testatoris: si is hæredem testamento cogat, vt alicui fundum vendat: & quidem iusto vel viliori pretio. *l. cum res legata. 47. §. fin. C. l. etsi. 66. ff. de leg. 1.*

146. II.

146. II. Communioⁿis conditio; in quâ nemo inuitus manere cogitur. *l. ult. C. Communi diuid.* cum discordiam pariat. *l. 77. §. 20. ff. de legat. 2.*

147. Nam propter hanc, cum communi diuidendo iudicio, Venditori pars altera fundi obuenerit: illam Emptor alterius partis, etiam inuitus emere cogitur: aut actionem Empti, ad partem, quam emit, non habet. *l. communi diuidendo. §. fin. ff. com. diuid. Et l. Iulianus, 13. §. idem Celsus. ff. de Action. Empti.*

148. III. Saxuitia dominorum in seruos: propter quam, si nimia illa est, domini coguntur seruos suos vendere; ex rescripto D. Pij ad AElum Martianum Proconsulem *in l. 2. ff. qui sui vel al. jur. sunt. & §. ult. Instit. cod.* Reipubl. enim interest: ne quis re suâ malè vtatur.

149. IV. Est Fauor specialis rei abalienatæ, hoc est, libertatis amissæ: qui fauor locum habet in liberis, propter nimiam paupertatē, egestatemq; victus abalienatis, vt iusto oblato pretio, à parentibus, vel semetipsis, vel alijs redimi ab Emptoribus etiam inuitis possint. *l. 2. C. de Patribus qui Filios distrax.*

150. V. Est inedia publicæ auxilium: ratione cuius: prouinciales annonam vendere compelluntur: & quidem iusto pretio, à Principe vel Magistratu definito: quemadmodum rectè Camera Imp. decedit. teste *Mynsing. cent. 5. obs. 27. arg. l. 1. C. vt nemini liceat in coempt. spec. se excus. l. 1. C. de Episc. aud. & l. 1. §. 2. ff. de off. pref. urbi.*

151. Est enim retentio victualium tempore annonæ contra annonam publicam. *t. t. ff. & C. de l. lul. de annonæ.* Iam in concursu publicæ utilitatis cum priuatâ, publica, præferenda est commodis priuatorum. *arg. l. bona fidei. ff. depositi. Auth. res quæ. C. commun. de legat.*

152. VI. Est communio societatis cum fisco: vbi res cum fisco communis, etiam inuito socio rectè venditur. *l. 2. C. de comm. rerum alienat. & l. vn. C. de vendit. rer. fiscal.*

153. Quod aliàs in communione priuatorum; aliter est constitutum: & socio rem communem vendente, alteri socio, ad partem suam, rei vendicatio datur. *l. ult. C. de comm. rer. alienat.*

154. Et hæ sunt causæ præcipuæ venditionis coactæ: de alijs videantur Interpretes, *ad d. l. inuitum C. h. t.*

155. Secundò vendendi libertas in eo consistit: vt Venditor, cui volet, vendere arbitrato suo possit: nec vnum alteri præferre cogatur: nisi nominatim ita conuenisset. *l. 14. C. de contr. empt.*

156. Donec ius retractus seu protimiseos à Romano Calphurnio institutum. *in Nouellâ de alienandâ possessione, secundum Constantin. Harmenop. lib. 2. tit. 3. & à Friderico Imperatore comprobatum est. in Nouellâ, de iure protimiseos.* Quod ius etiam in ijs locis Germaniæ, vbi receptum est, merito sequendum.

157. Tertiò, vt citra vllum dolum, aut metum interponatur consensus.

158. Si quis enim vi, dolo, aut metu inducatur: vt emat, aut vendat: Emptio nulla est ipso iure. *l. 1. de Rescind. Vendit. & l. 6. C. de præsc. longi temp.*

159. Idq; ex Regulâ generali: quod dolus contractui bonæ fidei dans causam, & initium, ipso iure vitiat contractum. *l. & eleganter 7. in princ. ff. de dolo.*

160. Minimè ergò eorum probanda est opinio: qui docent, etiam in bonæ fidei contractibus dolum, vel metum, dantem causam contractui, eundem non ipso iure nullum facere: sed rescindendum esse actione de dolo,

dolo, vel quod metus causa: quemadmodum scribit Cor-
ras. *lib. 2. Miscellan. cap. 8. no. 4.* Ioannes Robertus *lib. 3.*
animadu. c. 1. 2. & 3. Et hæc de primo requisito consen-
sus: vt scilicet sit liber.

161. ALTERVM in modo interponendi est: vt con-
sensus iste sit verus, non simulatus: hoc est non simula-
tè interpositus: quod fit, cum aliud dicitur, vel præten-
ditur: aliud re ipsâ agitur: vnde venditio nascitur ima-
ginaria: puta, si venditio sit donationis causa. *l. 20. ff. lo-*
cati. Si Emptor non verus, sed supposititius interuenit.
l. 4. in pr. & §. 1. ff. de manumiss. l. & qui sub imagine. C.
de distr. pign.

162. TERTIVM & postremum in modo interponen-
di consensum est: vt is consensus sit clarus & perspicuus,
non obscurus.

163. Nam si obscurus sit, etsi Emptio non infirme-
tur: tamen facit, vt interpretatio obscuritatis aduersus
alterutrum contrahentium fiat: vter scilicet ex his ambi-
guè locutus sit.

164. In contractibus enim semper ambiguae locutio-
nis Auctor accusandus est: & aduersus eum interpreta-
tio facienda: siue Venditor is sit, siue Emptor: siue Lo-
cator, siue Conductor. *l. 34. in pr. ff. de contr. empt. l. in-*
fulam 13. ff. qui potior. in pignor. & in l. in lege. 29. ff. lo-
cati. in quibus legibus interpretatio fit contra Empto-
rem & Conductorem, qui ambiguae locuti fuerunt.

165. Ex hac ratione: quia in eorum fuit potestate le-
gem apertius conscribere. *vt dicitur in l. 39. ff. de pactis.*
Vel quia re integrâ potuerunt apertius dicere. *l. 21. ff. de*
contrah. empt.

166. Quæ ratio legum, quia generalis est, & locum
habet etiam in Emptore, aut Conductore, ambiguae

loquente, æquum est, etiam legis decisionem generaliter ad omnem, qui ambiguè loquitur, referri, id est, æquè Emptorem atq; ad Venditorem, æquè Conductorem atq; ad Locatorem: vtpote in quorum potestate fuit, legem apertius conscribere. *d. l. 39. ff. de Pactis: re integrâ legem apertius dicere. d. l. 21. ff. de contr. empt.*

167. Aliàs fraus obscure loquentis, sibi prodesset: & noceret alteri: contra Regulam Iuris *in l. 1. in princip. ff. de dolo. l. 1. §. 1. ff. de doli mali & metus exceptione.*

168. De consensu ad emptionem necessario, maxime inter absentes declarando, duas quæstiones Accursius mouet.

169. Prior est, vtrum contractus validus sit, si alio modo innotescat voluntas, quàm per nuncium, vel per epistolam?

170. Putat Accursius *in l. 1. §. ult. in verbis Et per literas*, cumq; secutus Mudæus. *ff. de contrah. empt. cap. 2. no. 18. & seq.* contractum non consistere.

171. Duplici hac ratione moti: Partim, quòd qui nuncium aut literas vult mittere, non ante censeatur contrahere velle, quàm nuncius aut literæ eò peruenissent. *argum. l. qui absenti seruo ff. de acquir. possess.*

172. Partim, quòd non tam vendere videatur, quàm animo concipere, aut destinare venditionem: *argum. l. si nondum. C. de furtis.*

173. Ex quorum sententiâ Baldus quoq; *in fine d. l. 1.* dicit: Quod nuncius & epistola coniungant consensum: quasi absq; illis non possit dici consensus, sed suus tantum cuiq; sensus, qui tantisper, dum sic separati sunt, non possint simul constituere vñum contractum.

174. Verum iuris veritate inspectâ, magis eorum probanda est sententia, qui sufficere existimant, si quoquo modo

modo innotescat consensus, nec necesse esse, vt certior fiat absens per nuntium aut literas.

175. Ita tenet Andreas Barbatius *consil. 80. 3. part.* Ludouicus Roman. *consil. 295. Incipit, Donatio patris: & Cuiacius in fine d. l. 1. ff. de contrah. empt. cuius quatuor rationes hîc nobis sufficient.*

176. Prima, quòd ubiq; vbi apud Iureconsultos mentio fit nuntij & literarum: id exempli tantum causa dicitur, non quod alterum eorum etiam sit necessarium.

177. Secunda, quod eadem debet esse conditio vtriusq; contrahentis. *l. emptor. ff. de rescindend. vendit. l. pen. C. de Solution.* nusquam autem expressum est, emptorem præcisè oportere declarare suum consensum per nuntium vel epistolam.

178. Tertia, quia Ius pontificium satis esse ait, si quocunq; modo consensum suum declarat. *Clem. 1. de procuratoribus.*

179. Quarta, quia etiam in alijs partibus Iuris consensus & voluntatis certificatio, etiam alio modo, quàm per nuntium & epistolam facta, sufficit ad contractus firmitatem: vt in sponsalibus. *l. ult. ff. de sponsalibus.* in denunciatione fisco factâ, *l. Item veniunt. §. petita ff. de petitione haredit.*

180. Si tamen hoc actum est, vt Emptor vel contrahens non fieret certior de consensu aut contractu, alio modo quàm per epistolam, aut nuntium ad hoc destinatum, tum Accursii sententiam admittimus; per *d. l. qui ab senti seruo. ff. de acquir vel amitt. possess.*

181. Posterior quæstio est, vtrum si Venditorē, qui epistolam aut nuntium misit, poeniteat iterum, antequam sciat emptor, valeat poenitentia ac renunciatio, si consensum venditoris per epistolam aut nuntium semel patfactum acceptauit emptor?

182. Et rursus Accursius existimat seram esse poenitentiam, & valere contractum emptionis: quemadmodum cum quis societatis renunciationem facit absenti, non se à socio liberat, donec ille rescuerit. *glossa in fine d. l. 1. ff. de contrahend. empt. per l. sed exsi socius §. 1. ff. pro socio.*

183. Sed Iuris ratio, propter defectum consensus per poenitentiam & reuocationem ante notitiam Emptoris factam, potius illud suadet; vt perfectus contractus emptionis dici nequeat: *per ea, quæ tradit Madaus ad d. l. 1. §. ult. ff. de contrah. empt.*

184. Ita tamen, vt vel doli, vel in factum actione, hoc casu consulatur Emptori in eo quod interest eius, quod secundum denunciationem factam emptioni consenserit, & per poenitentiam venditoris postea fuerit laxus. *iuxta ea, quæ tradit Fulgosius in d. l. 1.*

185. Et hæc de causâ Efficiente Emptionis Venditionis, breuiter dixisse sufficiat: sequitur causa Materialis.

FINIS. PRIMÆ
disputationis.

